

Brabantse melkveehouders discussiëren over Shredlage-maïs

‘De winst zit echt in de gekneusde korrel’

Shredlage is een uit Amerika overgewaaide trend. Maar brengt deze maïsoogstnoviteit ook echt een verbetering aan in het rantsoen? Theo van Heeswijk uit Zijtaart heeft ervaring. In een door adviesbureau Valacon belegde bijeenkomst legt hij aan zeven boeren uit waarom ze een dief van hun eigen portemonnee zijn, als ze hun maïs niet op deze manier oogsten.

Melkveehouder Theo van Heeswijk uit het Brabantse Zijtaart mag graag iets nieuws proberen. Zo schakelde hij volledig om naar Fleckvieh en voert hij een 100 procent maïs ruwoerrantsoen. En sinds hij Shredlage gebruikt, maakt hij zich geen zorgen meer om de structuur in het rantsoen. Deze manier van oogsten trekt of scheurt als het ware de hele plant uit elkaar en kneust deze tussen twee rollers. Gevolg: een grovere structuur en een

beter gekneusde maïskorrel. Zeven melkveehouders uit de regio zijn zeer benieuwd naar deze nieuwe manier van oogsten en de ervaringen van Van Heeswijk. Berdine Sweep, adviseur van Valacon, heeft ze daarom op zijn bedrijf uitgenodigd. Hoewel Theo niet meer liters melkt, zijn het vet- en eiwitgehalte wel omhoog gegaan en zijn de koeien zeer gezond. Maar Berdine geeft aan dat duidelijke conclusies

niet getrokken kunnen worden, want Van Heeswijk is pas sinds mei Shredlage aan het voeren. Bovendien neemt hij niet deel aan de melkcontrole en is het lastig om cijfers te vergelijken.

Matvorming

Als visuele demonstratie, om het verschil tussen traditioneel gehakselde maïs en

De veehouders bekijken het volledig uit Shredlage-maïs bestaande ruwvoerrantsoen dat de Fleckvieh-koeien van Theo van Heeswijk verstrekt krijgen.

Shredlage-maïs te laten zien, heeft de Valacon-adviseur een flinke hand Shredlage-maïs vast. Het ruwvoer is aanzienlijk grover van structuur dan normaal gehakselde maïs. Ze gooit het product in een grote glazen cilinder met water. Hetzelfde doet ze met traditioneel gehakselde maïs. „Wat zien jullie?“, vraagt ze aan de melkveehouders. „De een blijft drijven en de andere niet“, merkt Pascal van Thiel uit Velp op. Berdine: „Precies, de Shredlage-maïs blijft drijven en daarmee is de eerste conclusie duidelijk: met deze maïs krijg je meer matvorming in de pens door de grovere structuur. De structuur van Shredlage is tussen de 26 tot 30 millimeter en van gewone maïs tussen de 6 en 9 millimeter. Aan het einde van de bijeenkomst gaan we nog eens kijken hoe ver de maïs in het water gezakt is.“

Amerika

Shredlage komt uit Amerika waar het al een jaar of zes wordt gebruikt en per ongeluk is ontdekt. In Europa en Nederland is het nieuw. Er zijn ook nog nauwelijks landbouwwerktuigfabrikanten die een Shredlage-machine kunnen bouwen. Op dit moment ligt het patent bij Claas. Berdine: „In feite is Shredlage een hakselaar met twee metalen rollen, die tegen elkaar in bewegen met elk een andere rotatiesnelheid. In de rollen zitten tanden, die de maïs uit elkaar trekken en tegelijkertijd de korrel kneuzen. Daardoor zijn er geen ronde delen maïsstengel zichtbaar, zoals bij gehakselde maïs waar het sponsachtige gedeelte in de steel ook nog te zien is. Door het uit elkaar trekken van de maïs kan het beter verteerd worden en ontstaat een grovere structuur. De delen zijn niet dikker dan 4,75 millimeter. Bovendien wordt ook de maïskorrel beter geplet en dus beter verteerbaar.“

Korrelkneusscore

Volgens Van Heeswijk is het belangrijk om tijdens het oogsten goed te letten op de kneuzing van de korrel: „Er mogen geen hele korrels meer in de maïs zitten. De korrelkneusscore is dus belangrijk.“ „Als dat toch gebeurt, heb je wellicht geen goede loonwerker“, zegt Arie van de Crommert uit Erp. „De loonwerker kan natuurlijk af en toe ook wel iets over het hoofd zien“, geeft Joost van Heesbeen uit Vlijmen aan. Berdine vertelt dat dit een nieuwe techniek is, waar de loonwerker ook nog ervaring mee moet krijgen. Opletten is dus belangrijk als een melkveehouder dit voor de

eerste keer doet: „De boer blijft natuurlijk eindverantwoordelijke.“ Uit Duits onderzoek komt volgens Berdine naar voren dat er een groot procentueel verschil bestaat tussen de kleine maïsdeeltjes en grote maïsdeeltjes bij gehakselde maïs. Er blijken nauwelijks kleine of hele grove deeltjes in de normale maïs te zitten en juist veel middelgrove stukjes. Bij Shredlage is er bijna een evenredige verdeling. „Shredlage is dus veel meer in balans?“, oppert Johan Verbiesen uit Zeeland. Berdine antwoordt bevestigend en voegt er aan toe dat die balans in maïsdeeltjes een positief effect heeft in de pens en wijst op de twee glazen met maïs: „Je ziet dat de Shredlage maïs nog steeds op het water blijft liggen, terwijl de gehakselde maïs meer naar de bodem valt.“

Klittenband

Volgens hetzelfde Duitse onderzoek is het moeilijker om Shredlage aan te rijden. Maar dat is niet de ervaring van Theo: „De maïs is goed aan te rijden. De loonwerker zegt dat hij de maïs nog nooit zo vast heeft kunnen rijden. De motorboor liep zelfs vast in de maïs. Het is net klittenband. De maïs grijpt in elkaar en veert juist niet terug.“ „Het is dus geen kussentje zoals bij normaal gehakselde maïs“, geeft Twan Verhoeven uit Oisterwijk aan. Theo: „Als je er in knijpt, merk je dat het niet terugveert en je voelt tegelijkertijd de prik.“ Iedereen neemt een handje Shredlage enervaart dat de woorden van Theo waar zijn. Een ander nadeel van de nieuwe manier van oogsten zou zijn dat er minder melkzuur geproduceerd wordt en het broeigevoeliger is. Maar ook hier blijkt dat Theo andere ervaringen heeft en er geen sprake van broei in zijn kuil is. Wellicht dat Theo gewoon precies weet hoe je een goede kuil moet maken of misschien is hij een beetje eigenwijs. Het advies is namelijk om met een droge stofgehalte van 32 tot 34 procent te oogsten, maar bij Theo is dat 46 procent. Berdine: „Onderzoek en praktijk laten dus een ander beeld zien.“ Daarmee geeft ze aan dat er eigenlijk nog veel te weinig kennis en onderzoeksgegevens over Shredlage zijn. „In dat opzicht is deze manier van maïs oogsten voor Nederland nog niet praktijkrijp. Er zijn nog te veel onduidelijkheden.“ „Waar heeft het verschil tussen onderzoek en praktijk mee te maken?“, vraagt Arie. Theo antwoordt: „De manier van inkuilen is heel belangrijk. Dat moet je gewoon goed doen.“ Theo laat de maïs goed aandrukken; vooral de randen. Daarnaast heeft hij een dikke ▶

Copyright foto

Theo van Heeswijk

„Ik wil geen dief van mijn eigen portemonnee zijn.“

Copyright foto

Pascal van Thiel

„Ik ga 'shredden', want ik wil het beste ruwvoer.“

Copyright foto

Johan Verbiesen

„Shredlage-maïs lijkt veel meer in balans te zijn.“

Copyright foto

Arie van de Crommert

„Ik moet mijn maïs wel droger kunnen maken, minimaal 36 procent.“

Copyright foto

Joost van Heesbeen

„Ik zou niet bang zijn om dit voer aan mijn koeien te geven.“

Copyright foto

Toon van den Acker

„Je ziet dat het een betere penswerking heeft door de matvorming.“

Copyright foto

Twan Verhoeven

„Als ik het toepas, moet ik zeker weten dat de maïs droog genoeg is.“

Copyright foto

Wilbert Janssen

„Ik ga dit jaar nog met Shredlage-methode oogsten.“

Foto's

Meer foto's van de Shredlage-bijeenkomst zijn te zien op www.melkvee.nl in het dossier 'vakblad Melkvee'.

Copyright foto

laag zand op de maïskuil liggen, zorgt hij voor weinig restmateriaal en heeft een net tegen de vogels. Plastic terugvouwen over de maïs veroorzaakt broei. „Persoonlijk denk ik ook dat de maïs uit het onderzoek natter is geweest.“

Meer melk

Uit de praktijkervaring komt naar voren dat koeien, die met Shredlage gevoerd worden, 1 tot 1,5 liter meer melk geven. Daarnaast herkauwen ze ook meer. Berdine: „Met deze maïs voer je een hoogwaardig structuurraantsen zonder hooi of stro. De vraag is of de extra melkgift van 1 tot 1,5 liter per koe door het herkauwen komt of door de betere verteerbaarheid. Ik vermoed de verteerbaarheid.“

„Theo voert 100 procent maïs“, stelt Wilbert Janssen uit Nederasselt. „Hoe groot zijn de voordelen als je een bedrijf hebt dat maar 50 procent maïs voert?“ Theo denkt dat die voordelen er dan nog steeds zijn: „Ik zie dat er geen maïspit meer wordt uitgescheten“, geeft Theo aan. „Bovendien bespaar ik op de aankoop van bijna 60 ton structuurvoer. Veel boeren dachten dat de koeien het grove blad zouden laten liggen, maar ze vreten alles op. Ik heb geen afval meer in de voerbak.“

Naast de voordelen staat er ook het nadeel dat Shredlage meer kost door onder meer een grotere slijtage van de onderdelen en de iets hogere brandstofprijzen. „Ik meende dat het 80 euro per hectare meer kost“, zegt Twan. Maar Pascal heeft gehoord dat het 10 procent meer kost. Volgens Berdine betalen Amerikaanse melkveehouders 27 euro per uur meer: „De voerkosten komen ongeveer 12 cent per koe per dag hoger te liggen. Dus het kan uit als er minimaal een halve liter extra melk geproduceerd wordt.“

Vertering en mest

De melkveehouders hebben monsters van hun eigen maïs meegenomen en deze worden vergeleken met de maïs van Theo. Wat natuurlijk opvalt, zijn de grovere delen, maar er is ook nauwelijks een hele maïskorrel te ontdekken in de maïs van Theo. Alle korrels zijn goed gekneusd. „De winst zit dus in een betere vertering“, stelt Johan. Dat de vertering goed is, blijkt uit de mest. Berdine heeft een mestmonster verzameld om te laten zien hoeveel van de maïs verteerd wordt. Via een zeef worden de deeltjes eruit gefilterd. De melkveehouders hangen over de zeef heen om het resultaat te zien.

„Je ziet dat er in de bovenste zeef weinig grof materiaal zit“, legt Berdine uit. „De maïs is dus goed verteerd. Ook in de tweede zeef zit weinig materiaal. Dat is goed. In de laatste zeef zit het meeste materiaal en als je goed

Dat Shredlage moeilijker zou zijn aan te rijden dan gewone maïs, is volgens Van Heeswijk onjuist. Hij heeft het tegenovergestelde ervaren. „De loonwerker zegt dat hij de maïs nog nooit zo vast heeft kunnen rijden. Het is net klittenband. De maïs grijpt in elkaar en veert juist niet terug.“

kijkt is dat vooral houtig materiaal dat de koe niet kan verteren.“ „Het voer wordt goede benut“, glimlacht Theo.

Snel terugverdiend

Na ongeveer een uur blijkt de Shredlage in het glas nog steeds voor het grootste gedeelte op het water te drijven. Het merendeel van de gehakselde maïs is ondergedompeld in het water. Een aanzienlijk deel is zelfs naar de bodem gezakt. „De Shredlage lijkt een goed product te zijn“, zegt Twan „Je ziet dat het een betere penswerking heeft door de matvorming. Maar zelfs bij alle voordelen weet ik niet of ik met Shredlage zou beginnen. Als ik het doe, moet ik zeker weten dat de maïs droog genoeg is.“ „Het is ook niet voor ieder bedrijf“, geeft Wilbert aan. Johan vindt deze manier van oogsten wel iets voor zijn bedrijf: „Het is goed voor de penswerking en ik vind dat de korrel mooi gekneusd is. Ik verwacht dat je de 10 procent meerkosten zo hebt terugverdiend.“ Johan: „De winst zit echt in de korrel, de structuur en het beter benutbare zetmeel. Ik ga in elk geval bij mijn loonwerker informeren.“

Ook Arie denkt dat Shredlage wel op zijn bedrijf past; al heeft hij een groot aandeel gras: „De korrel is gewoon beter. Maar ik

moet mijn maïs wel droger kunnen maken, minimaal 36 procent.“ Ook Toon van den Acker uit Keldonk is positief. „Ik zou het overwegen. Wellicht dit jaar al. Je ziet namelijk al in het glas dat het een betere penswerking heeft door de matvorming.“ Pascal is net als de anderen positief en verwacht dat hij de ruim 100 hectare zal gaan 'shredden'. „Er zit te veel geld in de maïsteelt en het inkuilen om risico's te nemen. Je wilt daarom het beste ruwvoer.“ Joost wil zijn koeien ook wel Shredlage voeren. „Ik zie dat wel zitten. De structuur is beter en in gras van goede kwaliteit zit meestal ook niet veel structuur, dus dit is een mooie aanvulling op het rantsoen. Ik zou in elk geval niet bang zijn om dit voer aan mijn koeien te geven.“ Wilbert was al voor de bijeenkomst van plan om dit jaar zijn maïs op de Shredlage-manier te oogsten: „Ik heb al bij de loonwerker geïnformeerd. Hij wil graag dat er meer melkveehouders meedoen. Mijn voeradviseur is ook in Amerika geweest en enthousiast over deze oogstmethode. Ik ga wel, in tegenstelling tot Theo, een toevoegmiddel gebruiken. Ik kan namelijk niet zo mooi inkuilen als Theo“, voegt hij er met een grijns aan toe. „Ik ga in ieder geval niet meer op de oude manier oogsten“, zegt Theo resoluut. „Ik wil geen dief van mijn eigen portemonnee zijn.“ ■